

2980.

ИСТОРИЈСКИ ИНСТИТУТ СР ЦРНЕ ГОРЕ

Др ДУШАН ВУЧКОВИЋ

КАПИТАЛИСТИЧКО ИСКОРИШЋАВАЊЕ ШУМА У ЦРНОЈ ГОРИ

ТИТОГРАД
1965.

2980-

СА Д Р Ж А Ј

Увод	-----	страна
		5

П Р В И Д И О

ПЕРИОД ЦРНОГОРСКЕ ДРЖАВЕ

I Опште друштвено-економске прилике	-----	13
II Карактеристике шумске привреде и услови њеног развоја	-----	17
III Почетак индустријског искоришћавања шума	-----	21
IV Покушаји црногорске владе и предузећа и трговаца из иностранства за закључивање уговора о искоришћавању шума	-----	25
V Уговори власника шума са трговцима и друштвима из земље и иностранства	-----	39
1. Уговори са домаћим трговцима за шуме на територији Црне Горе до балканског рата	-----	
Љеворечке шуме	-----	40
Језеро-шаранске шуме	-----	41
2. Уговори са трговцима из Црне Горе за шуме у крајевима ослобођеном у балканском рату	-----	42
Рожајска шума	-----	44
Мали Баћ	-----	48
3. Уговори са трговцима и друштвима из иностранства	-----	
Пиперске, никшићке и бјелопавлићке шуме	-----	51
Теџачке шуме	-----	52
Мратињско-крушевске шуме	-----	53
Шуме племена пољског	-----	55
Покушаји закључивања уговора за неке друге шуме	-----	58
4. Уговори из доба аустроугарске окупације 1916—1918.	-----	59
Љеворечке шуме	-----	60
Мораково	-----	60
Биоградека гора	-----	62

Д Р У Г И Д И О

ПЕРИОД КРАЉЕВИНЕ СХС И ЈУГОСЛАВИЈЕ

I Основне карактеристике привреде Црне Горе	-----	69
II Карактеристике шумске привреде	-----	72
III Интересовање капиталиста за црногорске шуме и развој искоришћавања шума	-----	82
1. Никшићки срез	-----	86
Граховске шуме	-----	86
Луковске шуме	-----	123
Требјешке шуме	-----	158
Шуме у подручју планине Сомине, Голије и Његоша	-----	159

2. Шaвнички срез		192
Пивске шуме	— — — — — — — — —	225
Мрaтињско-крушевске шуме	— — — — — — — — —	248
Плaнинoпивске шуме	— — — — — — — — —	257
Зминицa	— — — — — — — — —	267
Тeпaчке шуме	— — — — — — — — —	
Језерo-шaрaнске шуме	— — — — — — — — —	
3. Колашински срез		293
Шуме плeмeнa пoљскoг	— — — — — — — — —	352
Шуме у oкoлини Колашина	— — — — — — — — —	
Великa Пјeшчaницa, Острвичкa гoрa	— Пјeшчaницa и	
Бијели пoтoк	— — — — — — — — —	353
Врaњaчкa гoрa	— — — — — — — — —	361
Мaгaник	— — — — — — — — —	366
4. Андријeвички срез		367
Љeвoрeчкe шуме	— — — — — — — — —	372
Шeкулaрскe шуме	— — — — — — — — —	379
Врaњeвскa гoрa и Вaгaничкa гoрa	— — — — — — — — —	
5. Бepaнски срез		388
Рoжaјскa шумa	— — — — — — — — —	390
Мaли Бaћ	— — — — — — — — —	398
Жљeб — Кулина	— — — — — — — — —	401
Вaлoтићкa шумa	— — — — — — — — —	403
Oстaлe шуме	— — — — — — — — —	428
6. Пљeвaљски срез		434
Вaшкoвскe шуме	— — — — — — — — —	435
Boјиштa и Кoзлинoвaчa	— — — — — — — — —	437
Брeгoви — Јeличјe	— — — — — — — — —	438
Бријeг	— — — — — — — — —	439
Oстaлe шуме	— — — — — — — — —	
7. Oстaли срeзoви		439
Цeтињски срез	— — — — — — — — —	440
Пoдгoрички срез	— — — — — — — — —	446
Дaнилoвгpaдски срез	— — — — — — — — —	
IV Услoви живoтa и рaдa шумских рaдникa	— — — — — — — — —	447

ТРЕЋИ ДИО

ПЕРИОД ИТАЛИЈАНСКЕ ОКУПАЦИЈЕ 1941 — 1943.		467
„Oмблa“ a. д.	— — — — — — — — —	467
„Зeтa“ a. д.	— — — — — — — — —	468
„Шипaд“	— — — — — — — — —	471
Oстaлa прeдузeћa	— — — — — — — — —	478
СИНТЕЗА И ЗАКЉУЧАК		481
Рeзимe	— — — — — — — — —	503
Извoри и литeрaтурa	— — — — — — — — —	511
Регистар		
Личних именa	— — — — — — — — —	519
Гeогрaфских именa	— — — — — — — — —	525

У В О Д

Искоришћавање шума, врло важних народних добара, представљало је од друге половине XIX вијека веома значајан проблем у економици свих крајева наше земље. Изузимајући сјеча ради подмирења домаћих потреба становништва и незнатан дио сјеча које су у државним шумама вршили органи управе тих шума у властитој режији, све остало искоришћавање шума вршено је у свим нашим крајевима преко домаћих или страних капиталистичких предузећа, највећим дијелом путем дугорочних уговора. Нарочито су познати дугорочни уговори за државне шуме у Босни како из периода аустроугарске окупације тако и из доба државе СХС и Југославије. О тим уговорима и њиховим посљедицама, штетним и по државу као власника шума и по саме шуме, писано је и у стручној шумарској штампи и у дневним листовима. Међутим, систем капиталистичког искоришћавања шума, посматран не само са стручно-шумарског гледишта већ и са друштвено-политичког и економског становишта, није код нас још у *цјелини* обрађен, мада се дејство капиталистичког државног и друштвеног уређења и капиталистичке привреде уопште не одражава можда нигдје јасније него на искоришћавању шума. Познато је да су нпр. капиталистичке рачунице и комбинације са шумама биле уједно и најомиљеније теме политичара у нашој ранијој држави, а нарочито до 1929. године.

За Црну Гору, како у доба бивше црногорске државе тако и у периоду државе СХС односно Југославије, њено шумско богатство — и по величини, и по врстама дрвета, и по квалитету дрвних маса — представљало је објекте који су привлачили посебну пажњу у погледу њиховог искоришћавања. С обзиром на општу заосталост *цјелокупне* привреде Црне Горе и веома тежак живот њеног становништва у оба наведена периода, на шуме су полагане велике наде, али су доживљавана углавном само разочарања.

Искоришћавање шума у бившој црногорској држави, с обзиром на опште прилике у Црној Гори и њен економски развој, било је питање које се, повезано с проблемом искоришћавања руда, увијек истицало међу првима. Од рјешења тога питања очекивало се не само опште побољшање услова живота власника

- Чајмиче — 46, 472—474, 476
Чево — 15
Чекање — 15
Чехословачка (Чешка) — 18, 292,
389, 398, 487, 500
- Џаковићи — 273
- Шавник — 15, 70, 136, 143, 194, 196,
200, 203, 212, 214, 226—227,
231—232, 243, 260, 263, 276—279,
283, 286, 289, 309, 346, 351, 455,
468—469, 472
- Шаранци — 455—456
Швајцарска — 67, 167, 182, 389, 398,
487, 500
Шекулар — 457
Шибеник — 472
Шид — 134, 138
Шипачно — 123, 133, 135—137, 141,
145—147, 151—155, 193—195, 443
Шишман — 158
Шљиванска гора — 41
Штитари — 59
Штитарица — 55, 299
Штитово — 18, 446 <